

Utjecaj izmjena Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja na financijsko izvještavanje u Republici Hrvatskoj

Doc. dr. sc. Ivana Pavić

Ekonomski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

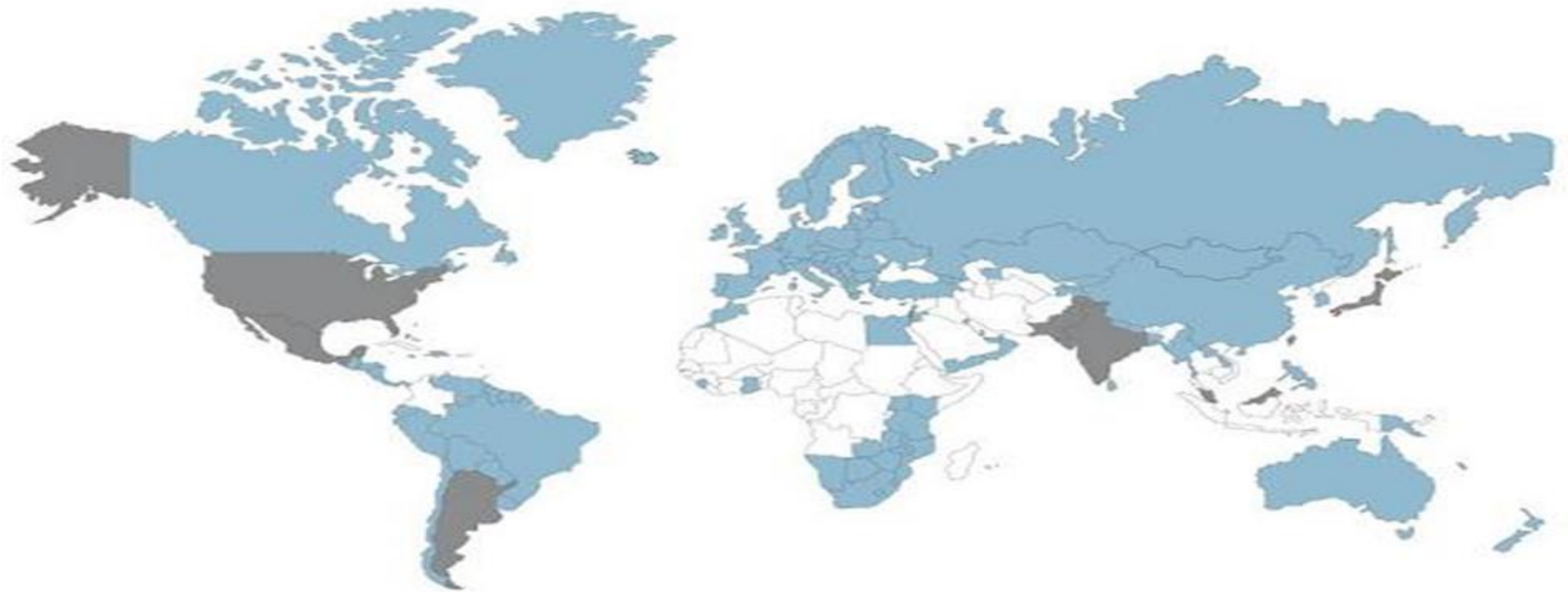
Povijesni razvoj Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja

- Komitet za Međunarodne računovodstvene standarde osnovan 1973. godine – sjedište u Londonu (**IASC** - *International Accounting Standards Committee*)
- IASC osnovan na temelju sporazuma sljedećih zemalja: Australija, Kanada, Francuska, Njemačka, Japan, Meksiko, Nizozemska, Velika Britanija i Irska i SAD
- 1975. – 2001. objavljivani Međunarodni računovodstveni standardi (**MRS-evi**)
- 2001. godine – osnovan Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (**IASB** – *International Accounting Standards Board*)
- 2001. – danas – objavljivani standardi pod nazivom **MSFI-i** (Međunarodni standardi financijskog izvještavanja)

Povijesni razvoj Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja

- usklađivanje MSFI-a i US GAAP-ova započinje 2002. godine sklapanjem **Norwalškog sporazuma** – rezultat su kontinuirane promjene u MSFI-ima i kreiranje novih standarda
- Kao rezultat navedenog sporazuma neki standardi:
 - *ukinuti ili*
 - *više puta mijenjani*
- MSFI kao **najznačajniji instrument harmonizacije** financijskog izvještavanja u svijetu danas – **primarno velikih poduzeća**
- **IASB – privatna računovodstvena organizacija**

Primjena MSFI-a u preko 150 zemalja u svijetu

MRS izdani 1973. – 2001.

Broj standarda	Naziv standarda
MRS 1	<i>Prezentiranje financijskih izvještaja</i>
MRS 2	<i>Zalihe</i>
MRS 7	<i>Izvještaj o novčanom toku</i>
MRS 8	<i>Računovodstvene politike, promjene u računovodstvenim procjenama i pogreške</i>
MRS 10	<i>Događaji nakon izvještajnog razdoblja</i>
MRS 11	<i>Ugovor o izgradnji</i>
MRS 12	<i>Porez na dobit</i>
MRS 16	<i>Nekretnine, postrojenja i oprema</i>
MRS 17	<i>Najmovi</i>
MRS 18	<i>Prihodi</i>
MRS 19	<i>Primanja zaposlenih</i>
MRS 20	<i>Računovodstvo za državne potpore i objavljivanje državne pomoći</i>
MRS 21	<i>Učinci promjena tečaja stranih valuta</i>
MRS 22	<i>Poslovne kombinacije</i>
MRS 23	<i>Troškovi posudbe</i>
MRS 24	<i>Objavljivanje povezanih osoba</i>
MRS 26	<i>Računovodstvo i izvještavanje planova mirovinskih primanja</i>
MRS 27	<i>Konsolidirani i pojedinačni financijski izvještaji</i>
MRS 28	<i>Ulaganje u pridružene subjekte</i>
MRS 29	<i>Financijsko izvještavanje u hiperinflacijskim gospodarstvima</i>
MRS 31	<i>Udjeli u zajedničkim pothvatima</i>
MRS 32	<i>Financijski instrumenti: objavljivanje i prezentiranje</i>
MRS 33	<i>Zarade po dionici</i>
MRS 34	<i>Financijsko izvještavanje za razdoblje tijekom godine</i>
MRS 36	<i>Umanjenje imovine</i>
MRS 37	<i>Rezerviranja, nepredviđene obveze i nepredviđena imovina</i>
MRS 38	<i>Nematerijalna imovina</i>
MRS 39	<i>Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje</i>
MRS 40	<i>Ulaganje u nekretnine</i>
MRS 41	<i>Biološka imovina</i>

26 MRS dalje u
upotrebi

MSFI izdani 2001. – danas.

MSFI 1	<i>Prva primjena MSFI-a</i>
MSFI 2	<i>Plaćanje temeljeno na dionicama</i>
MSFI 3	<i>Poslovna spajanja</i>
MSFI 4	<i>Ugovori o osiguranju</i>
MSFI 5	<i>Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja</i>
MSFI 6	<i>Istraživanje i procjena mineralnih resursa</i>
MSFI 7	<i>Financijski instrumenti: objavljivanje</i>
MSFI 8	<i>Poslovni segmenti</i>
MSFI 9	<i>Financijski instrumenti: klasifikacija i mjerenje</i>
MSFI 10	<i>Konsolidirani financijski izvještaji</i>
MSFI 11	<i>Zajednički pothvati</i>
MSFI 12	<i>Objavljivanje interesa u drugim subjektima</i>
MSFI 13	<i>Fer vrijednost</i>
MSFI 14	<i>Odgođeno priznavanje prihoda i rashoda</i>
MSFI 15	<i>Prihodi od ugovora s kupcima</i>
MSFI 16	<i>Najmovi</i>
MSFI 17	<i>Ugovori o osiguranju</i>

Može li primjena MSFI-a u potpunosti ujednačiti financijsko izvještavanje u različitim zemljama?

- **specifičnosti pravnog sustava** (ZOR vs. ZTD, računovodstvena pravila u zakonima ili standardima)
- **specifičnosti poreznog sustava** (porezno vs. financijsko računovodstvo)
- **izvor financiranja poduzeća** (*korisnici informacija - tržište kapitala vs. banke*)
- **razvijenost tržišta kapitala** (*opseg objavljenih informacija*)
- **stupanj razvoja profesije** (složenost standarda i edukacija)
- **inflacija** (*Meksiko*)
- **stupanj ekonomskog razvoja** (tipične transakcije)
- **kulturološke razlike**

Razlike u primjeni MSFI-a u svijetu

- Postoje brojni razlozi različite primjene MSFI-a, a među njima su najznačajniji:
 - primjena različitih verzija standarda,
 - različiti prijevodi standarda,
 - područja za koja ne postoje odredbe u standardima,
 - dozvoljene alternative u standardima,
 - nejasni kriteriji,
 - procjene u naknadnom mjerenju,
 - neadekvatno praćenje primjene standarda od javnih tijela, i
 - zrelost računovodstvene profesije

Međunarodni standardi za mala i srednja poduzeća

- javna objava MSFI-a za MSP – 2009. godine
- primjena MSFI-a u malim i srednjim poduzećima – **kompleksna**
- svrha donošenja MSFI za MSP je pružanje značajno **jednostavnijeg seta računovodstvenih** standarda prilagođenih potrebama malih i srednjih poduzeća koji su u temeljnim odredbama usklađeni s MSFI-ima
- Međunarodne standarde financijskog izvještavanja za mala i srednja poduzeća karakterizira:
 1. ***smanjen broj alternativa u standardima,***
 2. ***eliminacija standarda koji nisu relevantni za ovu kategoriju poduzeća te***
 3. ***pojednostavljenje metoda za priznavanje i mjerenje***
- *znatno manji volumen ovih standarda u odnosu na „punu“ verziju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (**za 85%**)*

Međunarodni standardi za mala i srednja poduzeća

Međunarodni standardi za mala i srednja poduzeća

Usvajanje MSFI-a za MSP zanimljivo je za privatna poduzeća iz mnogo razloga među kojima se posebno ističu:

- lakši *pristup kapitalu*,
- veća razina *usporedivosti financijskih izvještaja*,
- *veća razina kvalitete izvještavanja* u odnosu na nacionalne standarde,
- usmjeravanje na zadovoljenje *informacijskih potreba korisnika* financijskih izvještaja malih i srednjih poduzeća,
- manje opterećenje za poduzeća koja se nalaze u državama koja zahtijevaju *primjenu punog seta MSFI-a* ili kompleksnih nacionalnih standarda

MSFI za MSP

Standard	Naziv standarda
MSFI za MSP 1	Mala i srednja poduzeća
MSFI za MSP 2	Računovodstvena načela i standardi
MSFI za MSP 3	Prezentiranje financijskih izvještaja
MSFI za MSP 4	Izvještaj o financijskom položaju
MSFI za MSP 5	Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti i izvještaj o dobiti
MSFI za MSP 6	Izvještaj o promjenama glavnice i izvještaj o sveobuhvatnoj i zadržanoj dobiti
MSFI za MSP 7	Izvještaj o novčanom toku
MSFI za MSP 8	Bilješke uz financijske izvještaje
MSFI za MSP 9	Konsolidirani i odvojeni financijski izvještaji
MSFI za MSP 10	Računovodstvene politike, procjene i pogreške
MSFI za MSP 11	Osnovni financijski instrumenti
MSFI za MSP 12	Ostali financijski instrumenti
MSFI za MSP 13	Zalihe
MSFI za MSP 14	Ulaganja u podružnice
MSFI za MSP 15	Ulaganja u zajedničke pothvate
MSFI za MSP 16	Ulaganja u nekretnine
MSFI za MSP 17	Nekretnine, postrojenja i oprema
MSFI za MSP 18	Nematerijalna imovina osim goodwilla
MSFI za MSP 19	Poslovne kombinacije i goodwill
MSFI za MSP 20	Najmovi
MSFI za MSP 21	Rezerviranja i nepredviđeni događaji
MSFI za MSP 22	Obveze i glavnica
MSFI za MSP 23	Prihodi
MSFI za MSP 24	Državne potpore
MSFI za MSP 25	Troškovi posudbe
MSFI za MSP 26	Isplate s temelja dionica
MSFI za MSP 27	Umanjenje imovine
MSFI za MSP 28	Primanja zaposlenih
MSFI za MSP 29	Porez na dobit
MSFI za MSP 30	Učinci promjena tečaja stranih valuta
MSFI za MSP 31	Hiperinflacija
MSFI za MSP 32	Događaji nakon datuma bilance
MSFI za MSP 33	Objavljivanje povezanih osoba
MSFI za MSP 34	Specijalizirane aktivnosti

Proces kreiranja i objavljivanja MSFI-a

Značaj interesno utjecajnih skupina u procesu donošenja standarda

- proces donošenja standarda iznimno je ***složen i sveobuhvatan proces*** na koji utječu brojni čimbenici
- „Znanstvena literatura pokazuje kako proces donošenja računovodstvenih standarda nije **samo tehničko već i političko pitanje.**”
- „Drugim riječima, cilj donošenja novih standarda i izmjene postojećih standarda nije samo pronaći „**pravi odgovor**“ već i **zadovoljiti interese** pojedinaca i grupa s konfliktnim interesima.”
- MSFI su se razvili u skup pravila ***prvenstveno prilagođenih zahtjevima tržišta kapitala*** stavljajući velik naglasak na primjenu metode fer vrijednosti

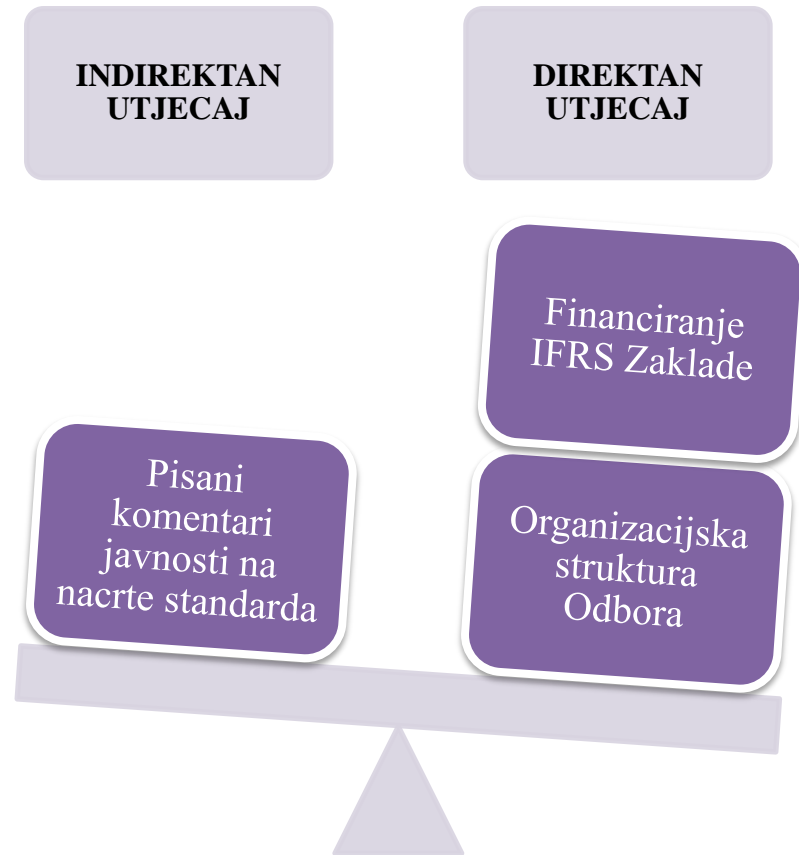
Značaj interesno utjecajnih skupina u procesu donošenja standarda

- MSFI-i moraju zadovoljiti **informacijske potrebe investitora**, a s druge strane moraju biti **dovoljno fleksibilni** da budu primjenjivi na globalnoj razini
- **Interesno utjecajne skupine koje utječu na izmjene u standardima i donošenje novih standarada:**
 - *znanstvenici,*
 - *računovođe,*
 - *oni koji sastavljaju financijske izvještaje,*
 - *nacionalni odbori za računovodstvene standarde,*
 - *regulatorne agencije kao i*
 - *nacionalna tijela koja donose zakone vezane uz financijsko izvještavanje*
 - ***korisnici financijskih izvještaja (investitori, financijski analitičari, osiguravatelji, tržišta vrijednosnih papira i njihovi predstavnici)***
- **Svaka interesno utjecajna skupina zastupa** svoje interese u procesu donošenja standarda

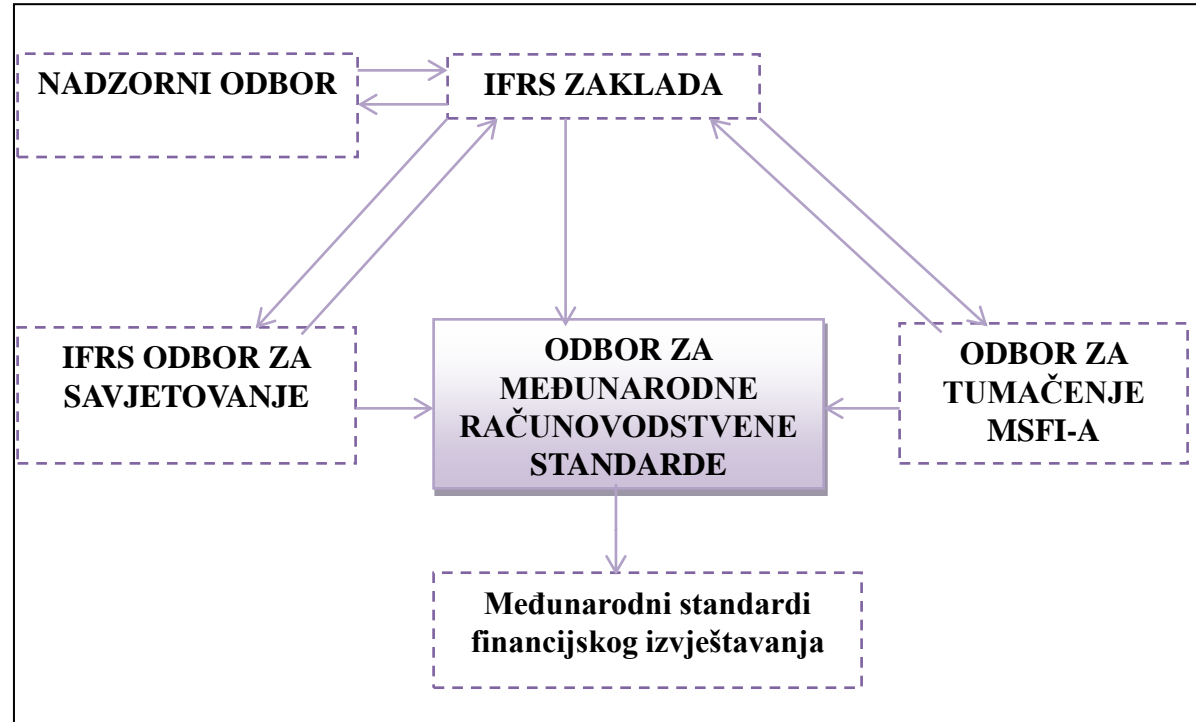
Značaj interesno utjecajnih skupina u procesu donošenja standarda

- organizacije također imaju posebno izražen utjecaj na usvajanje novih i izmjenu postojećih standarda:
 - Europska komisija (*EC – European Commission*)
 - američka Komisija za vrijednosne papire (*SEC – Securities Exchange Commission*)
- Navedene skupine koriste uglavnom tri instrumenta kako bi utjecale na sadržaj računovodstvenih standarda:
 - *organizacijsku strukturu* Odbora za međunarodne računovodstvene standarde,
 - *financiranje* IFRS Zaklade i
 - *dualni proces donošenja računovodstvenih standarda* neposredno kroz slanje komentara na javno objavljene nacрте standarda

Instrumenti utjecaja na sadržaj MSFI

Organizacijska struktura IFRS zaklade

Organizacijska struktura Odbora koji donosi odluke o sadržaju standarda

<i>Tijelo koje donosi odluke o standardima</i>	<i>IASB Odbor</i>
<i>Članovi</i>	do 16 članova
<i>Princip biranja članova</i>	Individualno biranje
<i>Struktura Odbora</i>	<u>Geografske kvote:</u> 4 iz Europe, 4 iz Sjeverne Amerike, 4 iz Azije, 1 iz Afrike, 1 Južne Amerike, 2 neodređena člana
<i>Mandat</i>	5 godina uz mogućnost ponovnog imenovanja još 3 godine
<i>Prava glasa</i>	Jedan glas po osobi

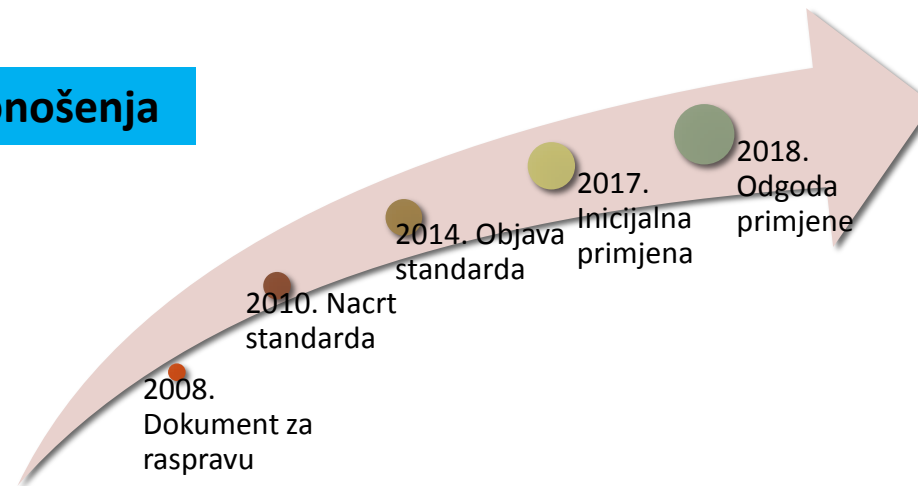
Kompetencije i podrijetlo članova Odbora za MSFI-e

<i>Ime i prezime</i>	<i>Država iz koje dolazi</i>	<i>Radno iskustvo</i>
Hans Hoogervorst – Predsjednik	Nizozemska	<ul style="list-style-type: none"> Nizozemsko tijelo za financijska tržišta IOSCO Ministarstvo financija - ministar
Martin Edelmann	Njemačka	<ul style="list-style-type: none"> Deutsche Bank AG
Takatsugu Ochi	Japan	<ul style="list-style-type: none"> Group of Sumitomo Corporation
Darrel Scott	Južnoafrička Republika	<ul style="list-style-type: none"> First Rand Banking Group
Mary Tokar	SAD	<ul style="list-style-type: none"> KPMG IASB SEC IOSCO
Gary Kabureck	SAD	<ul style="list-style-type: none"> Xerox Corporation PCAOB FASB
Sue Lloyd	Novi Zeland	<ul style="list-style-type: none"> IASB Investicijske banke: JP Morgan i Goldman Sachs Odbor za australske računovodstvene standarde
Ann Tarca	Australija	<ul style="list-style-type: none"> AASB Sveučilišni profesor
Chungwoo Suh	Južna Koreja	<ul style="list-style-type: none"> Nacionalni odbor za standarde
Tom Scott	Kanada	<ul style="list-style-type: none"> Sveučilišni profesor Nacionalni odbor za standarde
Jianqiao Lu	Kina	<ul style="list-style-type: none"> Ministarstvo financija
Amaro Gomes	Brazil	<ul style="list-style-type: none"> Središnja banka Kreiranje standarda
Françoise Flores	Fancuska	<ul style="list-style-type: none"> EFRAG
Nick Anderson	Velika Britanija	<ul style="list-style-type: none"> Praktično iskustvo UK odbor za standarde

Dualni proces donošenja standarda

- **proces** donošena standarda u okviru kojeg su ***pozvane sve interesne skupine*** da daju svoj komentar na objavljeni nacrt tj. prijedlog standarda prije donošenja konačne verzije standarda
- proces donošenja novih standarda vrlo ***je složen i često prolazi duže vremensko razdoblje*** od objavljivanja nacrtu novog standarda do same njegove objave

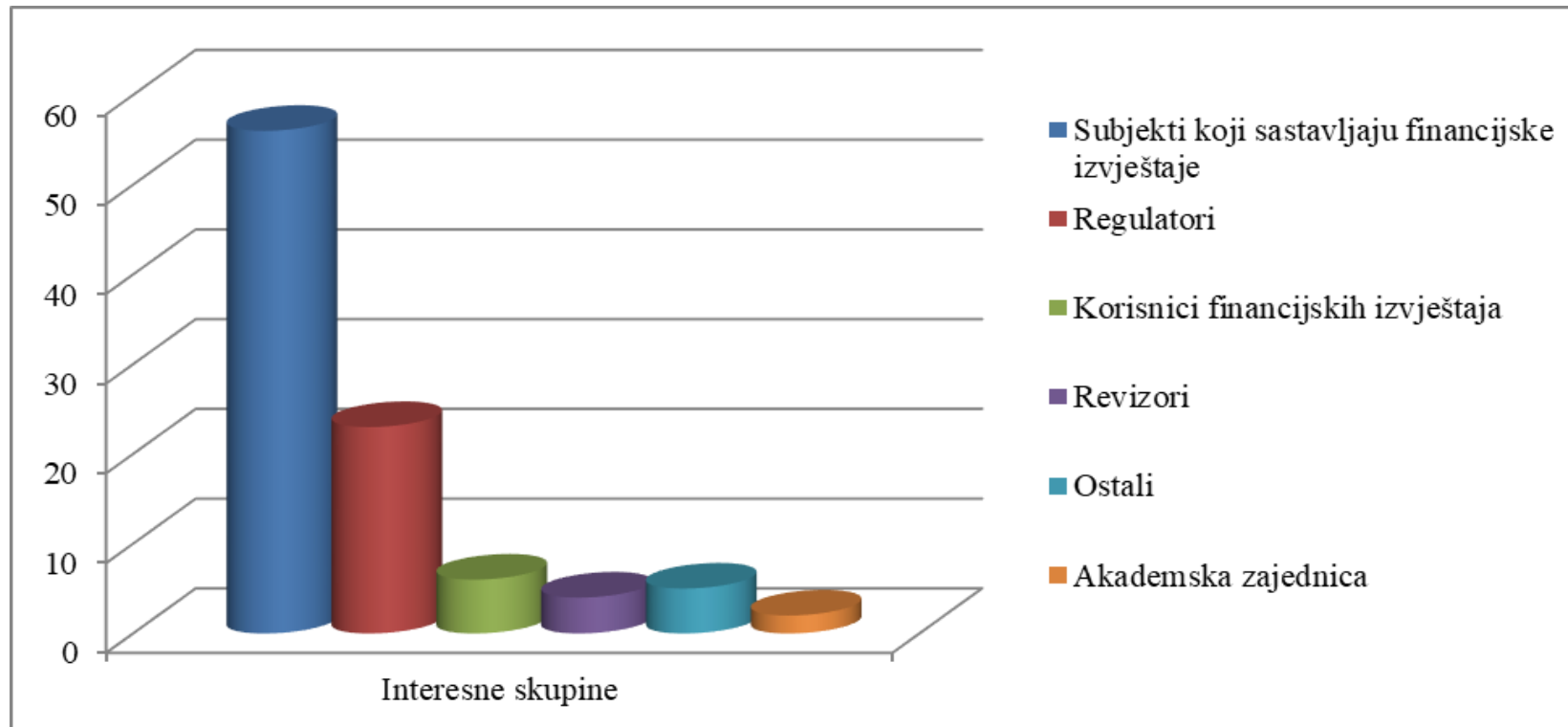
MSFI 15 – kronologija donošenja

Procedura donošenja Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja

- Oblikovanje plana rada
- Planiranje projekata
- Oblikovanje i objavljivanje dokumenta za javnu raspravu
- Oblikovanje i objavljivanje nacrt standarda
- Oblikovanje i objavljivanje MSFI-a
- Procedure nakon izdavanja standarda

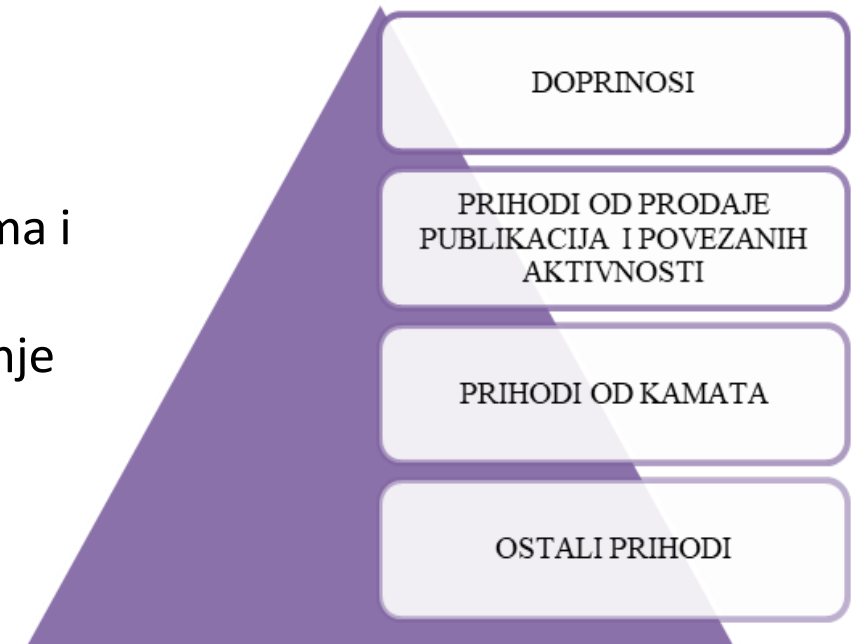
Utjecaj interesno utjecajnih skupina na sadržaj standarda putem slanja pisanih komentara

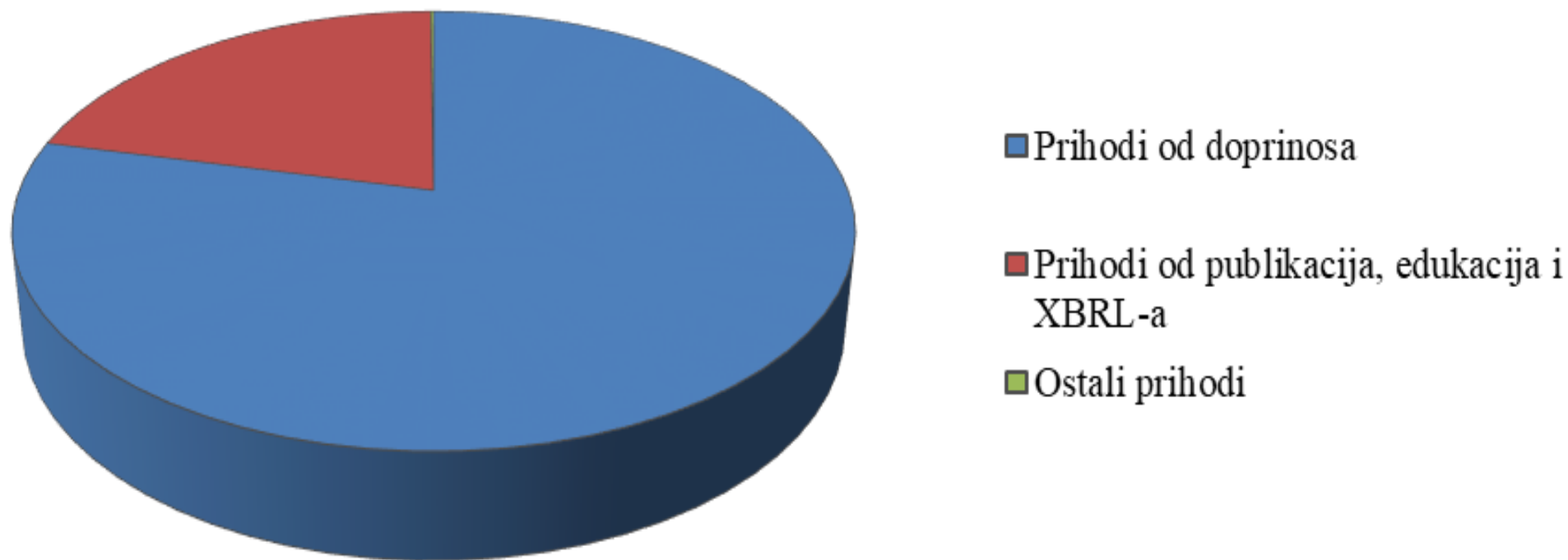
Financiranje Odbora za međunarodne računovodstvene standarde i interesno utjecajne skupine

Najznačajniji izvori financiranja IFRS Zaklade su:

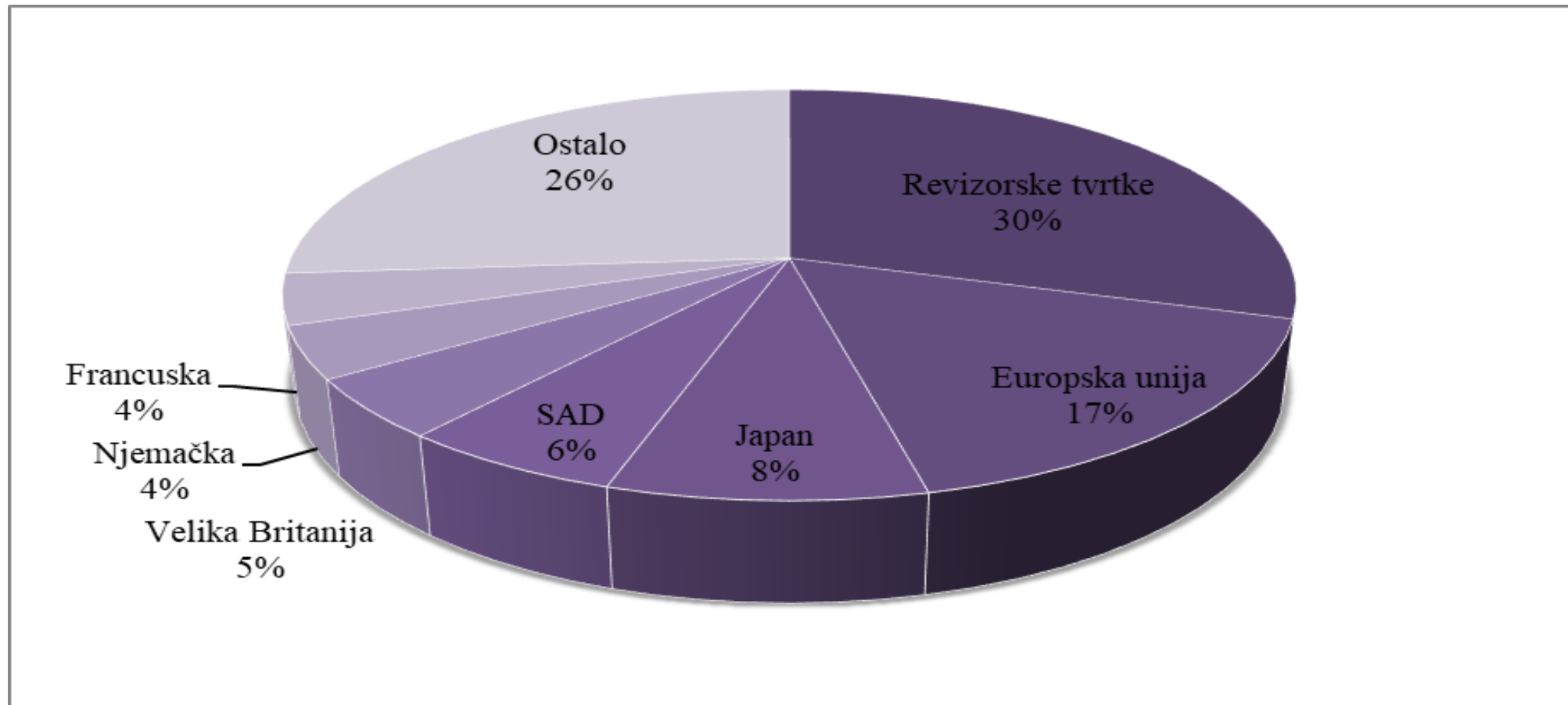
- *Doprinosi koji se temelje na nacionalnim režimima financiranja*, sukladno sklopljenim ugovorima, te na dobrovoljnim doprinosima i doprinosima revizorskih tvrtki,
- *Prihodi od prodaje publikacija* i povezanih aktivnosti (organiziranje konferencija i edukacija),
- *Prihodi od kamata na oročena sredstva* i
- *Ostali prihodi* (honorari za održane govore i predavanja)

Financiranje Odbora za međunarodne računovodstvene standarde i interesno utjecajne skupine

Najznačajniji izvori financiranja IFRS Zaklade (doprinosi)

<i>Država</i>	<i>Najizdašniji izvori financiranja rada IFRS zaklade</i>
Japan	Odbor za standarde financijskog izvještavanja
SAD	<ul style="list-style-type: none"> • Bank of America • Citigroup • Goldman Sachs group inc. • CFA Institute • Cisco • ExxonMobil • IBM • Microsoft • Moodys • Morgan Stanely • Pfizer • TIAA-CREF • US Federal Reserve System • General Motors • Oracle • Procter&Gamble
Velika Britanija	Porezna davanja organizirana od strane Koncila za financijsko izvještavanje (<i>Financial Reporting Council</i>)
Njemačka	<p>Dobrovoljna davanja prikupljena putem njemačkog Odbora za računovodstvene standarde od poduzeća kao što su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adidas • Allianz • BMW • Commerzbank • Daimler • Deutsche Bank • Deutsche post • Deutsche Telekom Siemens • Volkswagen • Henkel i dr.
Francuska	Ministarstvo financija

ZAŠTO SE STANDARDI MIJENJAJU?

- **Potreba za harmonizacijom** financijskog izvještavanja na međunarodnoj razini,
- Preporuke i **zahtjevi relevantnih svjetskih organizacija** kao što su: Svjetska banka, Europska unija, IOSCO, SEC, FASB i sl.,
- Zahtjevi **interesno utjecajnih skupina** kao što su banke, revizorske tvrtke, osiguravajuća društva i sl.,
- **Nedovoljna kvaliteta** postojećih standarda,
- **Reduciranje dozvoljenih alternativnih postupaka** u standardima,
- **Nedovoljna reguliranost** pojedinih računovodstvenih područja u postojećim standardima.

Standardi
objavljeni u
razdoblju
1973. – 2001.
godine.

Standard	Naziv	Godina objavljivanja	Promjene
MRS 1	Objavljivanje računovodstvenih politika	1975.	Revidiran
MRS 2	Zalihe	1975.	Revidiran
MRS 3	Konsolidirani financijski izvještaji i metoda udjela	1976.	Ukinut
MRS 4	Računovodstvo amortizacije	1976.	Ukinut
MRS 5	Informacije koje treba objaviti u financijskim izvještajima	1976.	Ukinut
MRS 6	Računovodstveni odgovori na promjene cijena	1977.	Ukinut
MRS 7	Izvještaj o promjenama u financijskom položaju	1977.	Revidiran
MRS 8	Izvanredne stavke, stavke iz prethodnih razdoblja i promjene računovodstvenih politika	1978.	Revidiran
MRS 9	Računovodstveno praćenje aktivnosti istraživanja i razvoja	1978.	Ukinut
MRS 10	Nepredviđeni događaji i događaji nakon datuma bilance	1978.	Revidiran
MRS 11	Računovodstvo ugovora o izgradnji	1979.	Revidiran
MRS 12	Računovodstvo poreza na dobit	1979.	Revidiran
MRS 13	Prezentiranje kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza	1979.	Ukinut
MRS 14	Izvještavanje po segmentima	1981.	Revidiran
MRS 15	Informacija koja prikazuje učinke promjena cijena	1981.	Ukinut
MRS 16	Računovodstvo nekretnina, postrojenja i opreme	1982.	Revidiran
MRS 17	Računovodstvo najмова	1982.	Revidiran
MRS 18	Priznavanje prihoda	1982.	Revidiran
MRS 19	Računovodstvo mirovina u financijskim izvještajima poslodavca	1983.	Revidiran
MRS 20	Računovodstvo državnih potpora i objavljivanje državne pomoći	1983.	Revidiran
MRS 21	Računovodstvo učinka promjena tečaja stranih valuta	1983.	Revidiran
MRS 22	Računovodstvo poslovnih spajanja	1983.	Revidiran
MRS 23	Kapitalizacija troškova posudbe	1984.	Revidiran
MRS 24	Objavljivanje povezanih stranaka	1984.	Revidiran
MRS 25	Računovodstvo ulaganja	1986.	Ukinut
MRS 26	Računovodstvo i izvješćivanje o mirovinskim planovima	1987.	Bez značajnijih promjena
MRS 27	Konsolidirani financijski izvještaji i računovodstvo ulaganja u podružnice	1989.	Revidiran
MRS 28	Računovodstvo ulaganja u pridružene kompanije	1989.	Revidiran
MRS 29	Financijsko izvještavanje u hiperinflacijskim privredama	1989.	Revidiran
MRS 30	Objavljivanja u financijskim izvještajima banaka i sličnim financijskim institucijama	1990.	Ukinut
MRS 31	Financijsko izvještavanje o udjelima u zajedničkim poduhvatima	1990.	Ukinut
MRS 32	Financijski instrumenti: objavljivanje i prezentiranje	1995.	Revidiran
MRS 33	Zarade po dionici	1997.	Revidiran
MRS 34	Financijsko izvješćivanje za razdoblja u tijeku godine	1998.	Revidiran
MRS 35	Prestanak poslovanja	1998.	Ukinut
MRS 36	Umanjenje imovine	1998.	Revidiran
MRS 37	Rezerviranja, nepredvidive obveze i nepredvidiva imovina	1998.	Bez značajnijih promjena
MRS 38	Nematerijalna imovina	1998.	Revidiran

PREGLJED ZAVRŠENIH PROJEKATA IASB-a

- Pojašnjenja – **MSFI 15 – Prihodi od ugovora s kupcima** – 1.1.2018.
- Konceptualni okvir financijskog izvještavanja – 1.1.2020.
- **MSFI 9 – Financijski instrumenti**: priznavanje i mjerenje – 1.1.2018.
- MSFI 9 – Financijski instrumenti: računovodstvo zaštite – 1.1.2018.
- MSFI 9 – Financijski instrumenti: umanjenje – 1.1.2018.
- MSFI 15 – Prihodi od ugovora s kupcima – 1.1.2018.
- **MSFI 16 – Najmovi** – 1.1.2019.
- **MSFI 17 – Ugovori o osiguranju** – 1.1.2021.
- **Primjena koncepta materijalne značajnosti** – nije obavezno – 14.9.2017.

FOKUS DALJNJEG RADA IASB-a

„Bolja komunikacija u financijskom izvještavanju”

Projekt	Cilj projekta
Temeljni financijski izvještaji	Potencijalna poboljšanja u strukturi i sadržaju temeljnih financijskih izvještaja
Načela objave informacija u financijskim izvještajima	Izdan je dokument za raspravu u kojem se navode načela o tome koje informacije treba objaviti u financijskim izvještajima, na koji način i gdje ih treba objaviti kako bi se poboljšalo informiranje korisnika financijskih izvještaja Očekuju se promjene u MRS-u 1 –Prezentiranje financijskih izvještaja , standardu koji navodi generalne zahtjeve objave ili izdavanje potpuno novog standarda
Definicija materijalne značajnosti	Pojašnjavanje koncepta materijalne značajnosti te izdavanje smjernica za konzistentnu primjenu ovog načela u financijskim izvještajima (MRS 1 i MRS 8)
Dokument o materijalnoj značajnosti	Svrha ovog projekta je pomoći kompanijama u procjeni materijalne značajnosti prilikom sastavljanja financijskih izvještaja

IZAZOVI U PRIMJENI NOVOG STANDARA O PRIHODIMA

- MRS 18 – Prihodi – izdan 1993. godine (**u primjeni od 1995. godine**) – nije se značajnije mijenjao
- MRS 11 – Ugovori o izgradnji – izdan 1993. godine
- Od 1.1.2018. mijenja ih MSFI 15 – Prihodi od ugovora s kupcima
- **Mjerenje prihoda (MRS 18):**
 - Fer vrijednost primljene naknade ili potraživanja
- **Priznavanje (MRS 18):**
 - Rizici i koristi od vlasništva preneseni su na kupca
 - Sudjelovanje u upravljanju i kontrola preneseni na kupca
 - Prihod se može pouzdano izmjeriti
 - Vjerojatnost pritjecanja budućih ekonomskih koristi
 - Odnosni troškovi se mogu pouzdano izmjeriti

Promjene koje donosi novi standard o prihodima – MSFI 15

- **Opsežan i kompleksan** standard
- Definira računovodstveni tretman svih prihoda koji proizlaze iz ugovora s kupcima
- Osnovno pravilo: ***prihod se treba priznati u iznosu koji odražava iznos naknade koju društvo očekuje primiti u zamjenu za proizvode ili usluge kupcu***
- Novi model priznavanja prihoda u 5 koraka
- Potencijalne promjene u **vremenu priznavanja prihoda**
- **Prošireni zahtjevi objave** u odnosu na stari standard

MSFI 15 – model od 5 koraka

1. Identifikacija ugovora s kupcem
2. Identifikacija obveze izvršenja ugovora
3. Određivanje cijene transakcije
4. Alokacija cijene transakcije na obveze za izvršenje definirane unutar ugovora
5. Priznavanje prihoda u trenutku kad društvo ispuni definirane obveze izvršenja

1. Utvrđivanje ugovora s kupcima

- Model se primjenjuje na sve pismene, usmene ili podrazumijevane ugovore
- Ugovor treba zadovoljiti sljedeće kriterije da bi bio u djelokrugu MSFI-a 15:
 - *ugovor ima komercijalni sadržaj*
 - *ugovorne strane su se sporazumjele oko uvjeta i obvezale na izvedbu*
 - *uvjeti plaćanja mogu se utvrditi i naplata je vjerojatna*

Primjer: *Poduzeće X je sklopilo ugovor s poduzećem Y o isporuci velike količine cvijeća u narednih godinu dana. Ugovor specificira mjesečne isporuke u ugovorenom razdoblju. Prije prve isporuke, menadžer prodaje poduzeća X dolazi do informacije da je poduzeće Y u velikim financijskim problemima te ima velike probleme s likvidnošću zbog čega je naplata isporuka iz ugovora upitna.*

PITANJE: *Radi li se i dalje o ugovoru s kupcima na temelju kojeg proizlazi priznavanje prihoda prema MSFI 15?*

Ne – jer je upitna naplata iznosa navedenih u ugovoru

2. Utvrđivanje obveze izvršenja

- MSFI 15 zahtijeva da društvo prilikom potpisivanja ugovora obavezno identificira dobra ili usluge koje se obvezalo dostaviti kupcu i pri tome treba kao obvezu izvršenja **identificirati svaku ugovorenu isporuku ili izvršenje kao zasebnu obvezu**
- **Primjer:** Softverska kompanija sklopila je ugovor s proizvođačem odjeće o licenci programa za dizajniranje odjeće. Ugovoreno je da će softverska kompanija instalirati softver i pružiti dvogodišnju tehničku podršku proizvođaču odjeće. Instalacija softvera uključuje njegovu prilagodbu informacijskim potrebama i zahtjevima proizvođača odjeće. Softver se može koristiti bez navedenih prilagodbi.
- **PITANJE: Koliko zasebnih obaveza treba identificirati?**
 - davanje licence za softver,
 - prilagodba i instalacija softvera i
 - tehnička podrška

3. Utvrđivanje cijene transakcije

- Cijena transakcije je iznos naknade na koju subjekt ima pravo u zamjenu za prijenos obećanog dobra ili usluge
- Varijabilne stavke ugovora (više mogućih cijena ovisno o tržištu) – izračun tj. **procjena očekivane vrijednosti**
- **Primjer:** Kompanija za skladištenje žita sklopila je ugovor s proizvođačem žita koji može imati 4 moguća ishoda (4 različite cijene).
- **PITANJE: Na koji način utvrditi cijenu transakcije?**
 - izračunava se vjerojatnost primjene svake cijene te na temelju toga
 - očekivana vrijednost transakcije

3. Utvrđivanje cijene transakcije

PRIMJER: Kompanija koja je nova na tržištu razvila je novi proizvod kojeg do sada nije bio na tržištu. Kako bi potaknula prodaju, kompanija nudi rok od 90 dana za povrat proizvoda ukoliko kupac nije zadovoljan. Kompanije ne može predvidjeti stopu povrata u roku od 90 dana.

Pitanje: U kojem trenutku kompanije priznaje prihode od prodaje?

Odgovor: Nakon isteka roka za povrat proizvoda – 90 dana

4. Alokacija cijene transakcije na obveze izvršenja

- Ukupna cijena transakcije iz ugovora dijeli se na samostalne prodajne cijene svake obveze izvršenja koja je definirana u ugovoru
- Procjena samostalne prodaje cijene prema jednom od tri modela:
 - Prilagođeni pristup tržišne prodajne cijene (iznos za koje društvo vjeruje da je tržište spremno platiti za robu/usluge)
 - Pristup očekivanog troška uvećanog za maržu (primarni fokus na interne troškove + očekivana marža)
 - Rezidualni pristup (koristi se kad poduzeće može odrediti prodajnu cijenu za sve osim za jedno obećano dobro/uslugu) – očekuje se rijetka primjena

PRIMJER – ALOKACIJA VARIJABILNOG DIJELA NAKNADE

Primjer: Kompanija X je sklopila ugovor s Vladom države Y da će za njih proizvesti 2 teleskopa. Radi se o izradi specifičnih proizvoda čiji trošak proizvodnje značajno zavisi od cijene titana na tržištu. Ugovor sadrži odredbu da se cijena teleskopa može povećati ako cijena titana na tržištu poraste. Vjerojatno je da će varijabilni dio ove transakcije porasti za 200.000 €.

Pitanje: Kako alocirati varijabilni dio naknade na obveze izvršenja (teleskope)

Odgovor: U jednakom iznosu

5. Priznavanje prihoda po ispunjenju obveza izvršenja

- Društvo priznaje prihod **samo onda kada je izvršilo identificirane obaveze** prijenosom dobara ili usluga kupcu
- Općenito se smatra da je do prijenosa došlo kad kupac stekne kontrolu nad dobrom/uslugom
- Kontrola se može **prenijeti tijekom vremena ili u određenom vremenskom trenutku**

PRIMJER: Fitnes centar naplaćuje godišnju članarinu za pružanje svojih usluga 1.200 €. Korisnici mogu cijelu godinu koristiti fitnes dvoranu. **Obveza fitnes kluba je omogućiti njegovo korištenje članovima**, neovisno o tome koriste li ga oni stvarno.

PITANJE: Priznaje li se prihod jednokratno ili na mjesečnoj razini?

Odgovor: Mjesečno 100€

Utjecaj na industrije

- MSFI 15 rezultirat će promjenama u priznavanju i mjerenju prihoda samo za neke transakcije prihoda i samo za neka poduzeća
- Učinke promjene standarda o priznavanju prihoda najviše će osjetiti poduzeća u industrijama:
 - **Telekomunikacije** (**ugovori s više elemenata**, priznavanje prihoda, troškovi dobivanja ugovora, vremenska vrijednost novca, provizije...)
 - **Mediji** (**licence**, varijabilne naknade, ugovori s više elemenata, subvencije...)
 - **Farmacija** (subvencije, plaćanje po fazama, ugovori s više elemenata...)
 - **Gradnja** (plaćanje po fazama, jamstva, varijabilna naknada, vremenska vrijednost novca...)
 - **Transport** (spajanje ugovora, plaćanje po fazama)
 - **Maloprodaja** (materijalna prava kao što su **poklon bonovi, pravo na povrat, kartice lojalnosti**...)
 - **Energetika** (varijabilna naknada, spajanje ugovora....)

Potencijalne posljedice prijelaza na novi standard

Utjecaj na poslovanje

- Promjene poslovnih modela
- Strategije formiranja cijene
- Redefiniranje ugovora s kupcima

Utjecaj na IT

- Promjene IT sustava
- Troškovi promjena

Utjecaj na računovodstvo

- Promjene u priznavanju prihoda
- **Dodatni zahtjevi objave**

IZAZOVI U PRIMJENI NOVOG STANDARDA O NAJMOVIMA – MSFI 16

- u primjeni od 1.1.2019.
- ukida MRS 17 – Najmovi
- do sada poslovni najam bio loše prezentiran u financijskim izvještajima – ***tzv. off balance sheet financing***
- US SEC procijenio da postoji oko **1,25 bilijardi izvanbilančnih operativnih najмова**
- Primjena jedinstvenog modela koji zahtijeva od svih najmoprimaca priznavanje imovine i obveza u bilanci za sve dugoročne najmove (operativne i financijske) osim za najmove male vrijednosti

FINANCIJSKI NAJAM – MRS 17

NAJMOPRIMAC

- Na najmoprimca **se prenosi** većina rizika i koristi od unajmljenog sredstva
- Na najmoprimca **se množe i ne mora prenijeti vlasništvo** unajmljenog sredstva po završetku razdoblja najma
- Unajmljeno sredstvo se evidentira kao kupnja:
 - **Povećanje dugotrajne imovine**
 - **Nastanak dugoročne obveze po osnovi najma**
 - **Amortizaciju obračunava najmoprimac**
- Najmoprimac evidentira kamate:
 - **Kamate predstavljaju financijski rashod**
- Otplata najamnine predstavlja:
 - **Smanjenje dugoročne obveze po osnovi najma**

NAJMODAVAC

- Najmodavac većim dijelom **ne zadržava** rizike i koristi od iznajmljenog sredstva
- Najmodavac u poslovnim knjigama iskazuje
 - **Prihode od prodaje**
 - **Prihode od kamata po osnovi najma**
- Najmodavac tereti:
 - **Rashode od prodaje**
 - **Uobičajene troškove poslovanja**

OPERATIVNI NAJAM – MRS 17

NAJMOPRIMAC

- Na najmoprimca se **ne prenose** svi rizici i koristi povezani s vlasništvom nad unajmljenim sredstvom
- Unajmljeno sredstvo **iskazuje se u bilanci najmodavca**
- Najmodavac u svojim poslovnim knjigama evidentira:
 - **trošak najma**

NAJMODAVAC

- Najmodavac **zadržava** rizike i koristi povezane s vlasništvom nad unajmljenim sredstvom
- Sredstvo koje je predmetom najma **iskazuje se u bilanci najmodavca**
- Najmodavac u poslovnim knjigama iskazuje:
 - **prihod od najma**

MRS 17 vs MSFI 16

- **MRS 17** zahtijevao klasifikaciju najmovi kao:
 - operativni ili
 - financijski
- **MRS 17 – Najmovi:**
 - Operativni najam u financijskim izvještajima najmoprimca iskazuje se kao kratkoročna obveza te kao trošak najma za obračunsko razdoblje, neovisno o tome radi li se o dugoročnom ili kratkoročnom najmu
 - dugoročne obveze po osnovi najmovi nisu bile vidljive u bilanci
 - korisnici financijskih izvještaja nisu mogli adekvatno ocijeniti stvarno stanje zaduženosti poduzeća s visokim udjelom operativnih najmovi u portfelju
- **MSFI 16 – Najmovi:**
 - **jednak računovodstveni tretman za sve najmove – operativne i financijske**
 - najmoprimac u operativnom najmu dužan je u svojim financijskim izvještajima prezentirati imovinu s pravom korištenja te pripadajuće dugoročne obveze po osnovi najma

Operativni najam prema MRS-u 17 i MSFI-u 16 u bilanci najmoprimca

Elementi bilance	MRS 17	MSFI16
	Operativni najam	Operativni najam
Imovina	-	+
Obveze	-	+
Izvanbilančna imovina/obveze	Imovina i obveze	-

Troškovi operativnog najma prema MRS 17 i MSFI 16 u računu dobiti i gubitka najmoprimca

	Operativni najam MRS 17	Operativni najam MSFI 16
Prihodi	x	x
Operativni troškovi (osim amortizacije)	Jedinstveni trošak	-
EBITDA	Manja	Viša
Amortizacija	-	Amortizacija
Operativna dobit	-	Viša
Troškovi kamata	-	Kamata
Dobit prije poreza	Bez promjene	Bez promjene

Primici i izdaci po osnovi najma u IONT najmoprimca prema MRS 17 i MSFI 16

	Operativni najam MRS 17	Operativni najam MSFI 16
Kamate u najamnini	Operativne/financijske aktivnosti	Operativne/financijske aktivnosti
Najamnina (bez kamata)	Operativne aktivnosti	Financijske aktivnosti

Bilješke uz financijske izvještaje

- INFORMACIJE O OPERATIVNIM NAJMOVIMA:

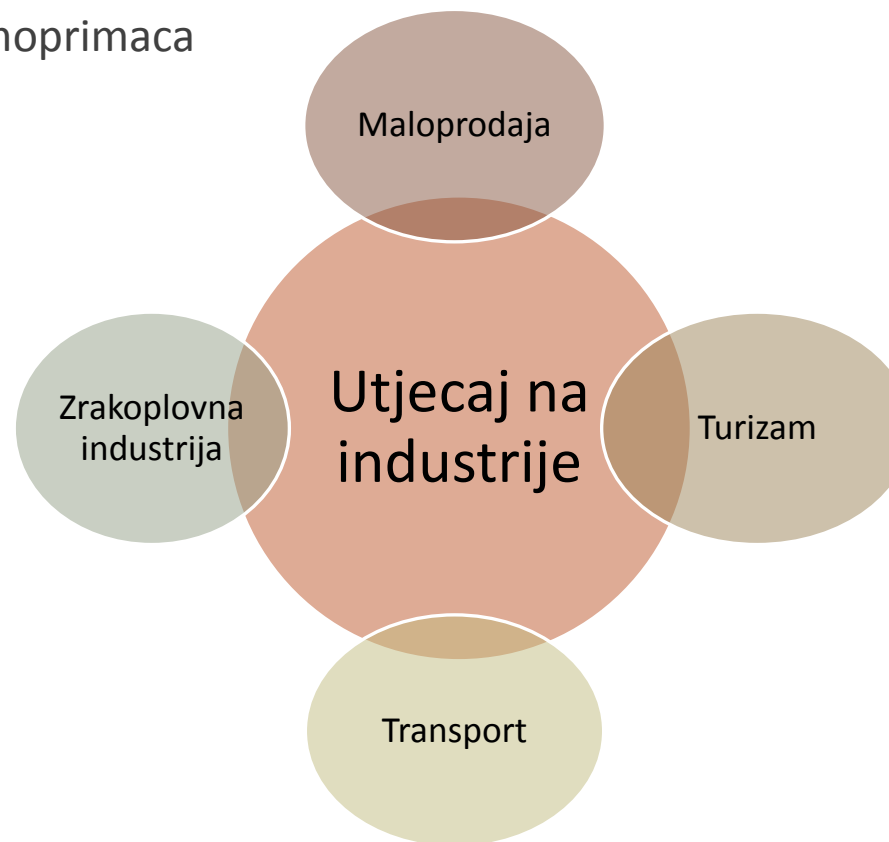
- MRS 17 – bilješke uz financijske izvještaje (kvaliteta bilježaka?)
- MSFI 16 – bilanca (imovina, dugoročne obveze)

- BILJEŠKE – NOVI STANDARD

- neke informacije **sele iz bilježaka u bilancu**
- prezentiranje dugoročnih obaveza u bilanci doprinosi **boljoj ocjeni financijske pozicije** poduzeća
- **novi zahtjevi objave** dodani u standard
- informacije u bilješkama trebaju biti prezentirane **tablično** radi njihove bolje razumljivosti

Posljedice prijelaza na novi standard

- Značajan utjecaj na financijske izvještaje najmoprimaca
- **Prema procjeni, poslovni najmovi čine oko:**
 - 22,7% ukupne imovine **zračne industrije**
 - 21,4% ukupne imovine **maloprodaje**
 - 20,7% ukupne imovine **turističke industrije** i
 - 11,7% ukupne imovine **transporta**

MSFI 17 – Ugovori o osiguranju

- **Prvi sveobuhvatni i međunarodno primjenjiv** MSFI koji se bavi ugovorima o osiguranju
- Prethodni standard koji se bavio ovom problematikom bio je MSFI 4 – Ugovori o osiguranju:
 - nije zahtijevao jedinstveni računovodstveni tretman za ugovore o osiguranju
 - ugovori o osiguranju su se iskazivali drugačije u različitim zemljama
- **MSFI 17:**
 - pruža ažurne informacije o rizicima i obavezama koje proizlaze iz ugovora o osiguranju,
 - povećava transparentnost financijskog izvještavanja osiguravajućih društava što investitorima i analitičarima pruža pouzdane informacije o poslovanju osiguravajućih društava
 - uvodi konzistentno računovodstvo za sve ugovore o osiguranju

PROCJENE MATERIJALNE ZNAČAJNOSTI (Practice Statement)

- **Subjekti umjesto korištenja procjena slijepo slijede zahtjeve objava navedene u MSFI-ima**
- Rezultat: poduzeća objavljuju **velik broj irelevantnih informacija** i nedovoljno relevantnih informacija u svojim financijskim izvještajima
- Definicija materijalne značajnosti prema Okviru MSFI „Informacija je materijalno značajna ako njezino izostavljanje ili pogrešno prikazivanje može utjecati na odluke koje korisnici donose na temelju financijskih izvještaja”

POBOLJŠANJE KVALITETE BILJEŽAKA

Materijalna značajnost – Practice Statement

Generalne karakteristike materijalne značajnosti

- procjene materijalne značajnosti donose se prilikom donošenja odluka o prezentiranju informacija, objavljivanju u bilješkama, priznavanju i mjerenju elemenata u financijskim izvještajima
- zahtjevi objave u MSFI-ima trebaju se primijeniti **samo onda kada su materijalno značajni**

Utjecaj nacionalne regulative

- Kompanija ne smije objaviti manje informacija nego što je zahtijevano MSFI-ima **iako to dozvoljava nacionalna regulativa**
- Objava dodatnih informacija koje zahtijeva nacionalna regulativa je dozvoljena iako prema MSFI-ima nije materijalno značajna, ali samo ako ne zamagljuje materijalno značajne informacije

4 koraka u utvrđivanju materijalne značajnosti

MSFI 9 – Financijski instrumenti

- ukida i zamjenjuje MRS 39 s 1.1.2018.
- početak projekta – 2009. godine
- standard objavljen 2014. godine
- Promjene u:
 - klasifikaciji i mjerenju financijske imovine
 - umanjenju imovine
 - računovodstvu zaštite

Klasifikacija i mjerenje

MRS 39

- Baziran na pravilima
- Kompleksan i teško primjenjiv u praksi
- Mnogo modela za umanjenje
- Kreditni dobici i gubici priznati u RDG-u po modelu fer vrijednosti
- Komplicirana pravila reklasifikacije

MSFI 9

- Baziran na načelima
- Klasifikacija bazirana na poslovnom modelu i prirodi novčanih tokova
- Jedan model za umanjenje imovine
- Kreditni dobici i gubici priznati u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti po modelu fer vrijednosti
- Reklasifikacija prema poslovnom modelu

Model očekivanih gubitka vs. model nastalih gubitka

- Primjena jedinstvenog modela – pojednostavljenje u odnosu na MRS 39
- u gospodarskoj krizi – kašnjenja u prezentiranju gubitka po kreditnim plasmanima –nedostatak MRS-a 39
- MSFI 9 – pružanje korisnicima pravovremene informacije o potencijalnim kreditnim gubicima i gubicima na temelju financijskih instrumenata
- ova model zahtijeva priznavanje potencijalnih kreditnih gubitka te **testiranje na svaki datum bilance**
- **Bilješke:** dodatni zahtjevi objave o očekivanim kreditnim gubicima te načinu njihova izračuna

PRIMJENA MSFI-A U HRVATSKOJ

Primjena MSFI-a u Republici Hrvatskoj:

- veliki poduzetnici
- subjekti od javnog interesa

Primjena HSFI-a u Republici Hrvatskoj:

- mikro
- mali i
- srednji
- **MSFI službeno prevedeni na hrvatsko jezik i objavljeni u službenom glasilu Europske unije**

Hvala na pažnji!